

S hasiči na kole na Mazurská jezera a Balt

1.7. -11. 7. 2010

Ve čtvrtek 1. 7. večer jsme odjížděli z Hasičské stanice 7 busem s přívěsem směr městečko Ryn. Podle různých plánovačů je to kolem 900 km a cesta trvá cca 12 hodin. Ale polské silnice mají svá specifika, takže celková doba jízdy se přehoupla přes 20 hodin. V Polsku nejsou téměř žádné dálniční úseky, přímořská dálniční magistrála je ve stavbě, a skoro nikde neexistují obchvaty měst. Silnice v Polsku můžeme rozdělit na: špatné, ještě horší než špatné a žádné. A po těch špatných je nepředstavitelný celodenní provoz včetně kamiónů, které se řítí centry měst a obvykle jsou i bez krajnic a poměrně úzké. Jet po nich na kole je docela pro odvážné, i když musím podotknout, že polští řidiči jsou k cyklistům ohleduplnější než ty naši.

Ryn je malé městečko rozložené mezi Rynským a Olowským jezerem. Jezero Rynské je poslední ze 47 jezer propojených kanály. Kousek od hasičské zbrojnice, na jejichž oploceném pozemku jsme postavili stany bylo i místní koupaliště na Olowském jezeře, bohužel voda ve městě v tomhle jezeře nebyla průzračná jako pak u bezpočtu jezer dalších. Největší problém i pro cyklisty jsou komunikace. Dost často se asfaltová změna náhle v prašnou a nebezpečnou cestu mnohdy i s obrovskými pískovými rigoly. 3.7.2010-první celý volný den jsme si udělali výlet přes Starou Rudowku k jezeru Niegocin a prohlédli si městečko **Gizycko**-všude možné koupání, V neděli 4.7. jsme navštívili nejvýznamnější jachetní přístav Mazurských jezer **Mikolajki**. Mají zhruba 4200 obyvateli, Nachází se přímo v srdci Velkých Mazurských jezer mezi dvěma úzkými jezery ve tvaru stuhu – Mikolajským jezerem (499 ha) a jezerem Talty (1160 ha) – a jezerem Snirdawy, které je s plochou 11383 ha největším v celém Polsku. Mikolajki jsou situovány v nadmořské výšce 30-40 metrů. Nacházejí se na okraji rozsáhlého lesa Pisz, který je největším v celé mazurské oblasti a jedním z největších v celé zemi. Podobně jako na celých Mazurách, vládne i v Mikolajkách klima charakteristické pro jezerní oblast. Ve zdejších regionu jsou časté silné větry a především během června a července bývají velké úhrny srážek. Je zde zajímavý zvedací most přes kanál se svým řádem zvedání a středověká pevnost, též možnost koupání na místní plovárně (vstup volný). My jsme vyrazili podívat se ještě do blízké přírodní rezervace u jezera Luknajno, ale asfaltová silnice se záhy změnila v nebezpečnou pískovou cestu s hlubokými rigoly, kde se muselo jet pomalu, čehož pohotově využili místní komořice. Ani u naučných tabulí se nedalo zastavit, ihned zaútočili. Zato jsme si krásně zaplavali v jezeře Sniardry u piknikplacu.

V pondělí 5.7.2010 se měl uskutečnit plánovaný přesun do dalšího místa našeho pobytu v rekreační osadě **Kresk**. Rekreační středisko varšavských hasičů leží na jižním břehu **Wulpiňského jezera**. 8 odvážných danou cestu absolvovalo na kole, ale protože bych asi jela sama („asfaltěři“ na silničních kolech byli hodně rychlí a nevalil jim provoz kol nich a bikeři sice volili trasu po méně živých komunikacích, ale dost často projížděli pískem) tak jsem to odpískala. Ale ani cca 110km cesta busem z Rynu přes Mragowo, Biskupiec, Barczewo, Olsztyn nebyla procházka růžovou zahradou. Autobus jel průměrně 30km/h, protože nová silnice je ve stavbě a ta původní rozhodně už nedostačuje stávajícímu provozu. Když jsme odbočili v Dorotowu ze státočky na silnici do Majdy a Kresku, zhruba po 2km se ze silnice stala nebezpečná písková cesta. Autobus i s přívěsem statečně zdolával všechny nástrahy, ale protože nikdo přesně nevěděl, kam vlastně jedeme, malou lesní odbočku jsme minuli, ale pak už nebylo, kde se otočit. Autobus musel tedy asi 100m couvat i s vlekem na trošku širší místo, kde se odpojil vlek, poté se autobus otočil, připojil se vlek a vrátil se už i s autem navigujících Poláků k odbočce. Všichni jsme vystoupili, Poláci přijeli s gazem, že nám odvezou všechny věci, že tam autobus neprojede, ale po důkladném prozkoumání terénu řidiči usoudili, že by to možná šlo, takže i s přívěsem projeli po jakés takés lesní cestě cca 1,5km do místa našeho pobytu. Asi to byl jediný autobus, který tam někdy dojel a asi ještě dlouho bude,

pokud zůstane přístupová komunikace do osady ve stejném stavu. Místo i přivítání byla skutečně perfektní. Na místě, kde jsme stavěli stany byly dřevěné lavice se stoly, byla to vlastně velká paseka uprostřed krásného borového lesa asi 250m od malé písčité plázičky u jezera. Protože je na **Wulpiňském jezeře** zákaz motorových lodí a voda teplá, ihned jsem se odvážila k přeplavbě na pláž na druhé straně jezera a zpět. To mě trochu nahradilo zklamání z toho, že jsem se neodvážila na bicyklový přejezd. V úterý 6.7. jsme se rozhodli, že si pojedeme prohlédnout historické město Olsztyn a naplánovali objezd Wulpinského jezera. **Olštýn** (polsky **Olsztyn**, dříve polsky *Holstin*, německy *Allenstein*, litevsky *Olštynas*, lotyšsky *Olština*, slezsky *Uolštyn*, prusky *Alnāsteini*) leží na řece Lavě. Město má postavení okresu, žije v něm přibližně 175 tis. obyvatel.

Historicky je Olštýn hlavním městem historické země Varmie. Mezi lety 1772 a 1945 patřil k Prusku (Německu). V roce 1945 bylo, v průběhu oslav vítězství (tzv. *ohně vítězství*), zničeno Rudou armádou 40% zástavby, hlavně v historickém centru.

Dnes je město předním hospodářským, vzdělávacím a kulturním centrem Varmijsko-mazurského vojvodství, nachází se zde jeho samosprávné orgány a důležité úřady regionu, je důležitý silniční a železniční uzel. V Olštýnu nás zastihla jediná bouřka s několika hodinovým lijákem během naší dovolené, takže od 13hodin do 16 hodin jsme se pohybovali v blízkosti místního hypermarketu, prohlíželi zboží a hlídající si navzájem kola. Na 16 hodinu jsme si stanovili na odjezd do tábora. Naštěstí nám byl svatý Petr milostiv a lijavec kolem čtvrté pomalu ustával. Než jsme se vrátili, tak někteří, kteří si postavili poněkud nedbale stan, byli vyplaveni a pak na okolních šňůrách či večer u táboráku sušili spacáky a oblečení. Ale večer u táboráku s báječnými klobáskami neměl chybu.

Ve středu 7.7. jsme vystudovali dle mapy, že se podíváme přes Lansk k jezeru Lanskie. Narazili jsme na docela pěknou asfaltku, která měla vést do Lansku k jezeru Lanskie. Ale Lansk, byť je uveden na mapách, je nepřístupná zóna určená k rekreaci vyšších státních představitelů, obehnaná ostnatým drátem a u silnice najednou závora s ozbrojenou službou. Trochu se vracíme k rozcestí s lesní silničkou a jedeme po asfaltu do osady Rybaki, kde se na místní pláži koupeme. Vracíme se k rozcestí, jedeme po šípkách po pískové cestě ke kapličce Orzechowo, představující si, co to bude za div světa ale nic zvlášť zajímavého na ní neshledáváme, asi má nějaký církevní význam, pokračujeme dál do letoviska Pluski k jezeru Pluszne, taky hezké na koupání, objíždíme ho a jedeme do Stawigudy (1460 obyv.). Odtud sice vede státočka do Dorotowa, ale my volíme trasu po místní cyklostezce, to znamená, že čas od času zapadneme i s kolem do rigolů s pískem, když konečně vyjedeme na asfalt u Wulpinského jezera v Unieszewu, užijeme si ho asi cca 500m, abychom odbočili na silnici vedoucí do Kresku. Má sice dopravní značky, ale povrch nemá se silnicí nic společného. Tam já už nevydržím psychicky, slézám z kola a jdu s ním pěšky. Chtěla jsem objet jezero, což by bylo o 30km delší, ale možná i po asfaltu neb tam byla vedena poměrně často jezdící autobusová linka, ale ostatní už chtějí nejkratší cestou ke stanům.

Ve čtvrtek 8.7. balíme stany, loučíme se s hasiči a pomalu odcházíme k místu, kde by nás měl bus naložit a kde se začíná vzdáleně lesní cesta podobat zpevněné prašné cestě. Manévr se zdařil, takže vyrážíme směr Balt. Cesta je to nesmírně dlouhá a celodenní (cca 360km)vzhledem ke stavu polských komunikací. Asi tak v půli máme slíbenou pauzičku na prohlídku hradu křižáckého **Malbork** (německy *Marienburg*), který patří mezi nejznámější památky Polska. Leží na břehu řeky Nogat na severu Polska v Pomořském vojvodství asi 60km od přístavního města Gdaňsk. Řád německých rytířů zahájil stavbu hradu asi v roce 1274. Roku 1276 dostala městská práva osada, která vznikla při stavbě hradu. V letech 1309-1457 byl Malbork sídlem velmistra řádu a hlavním městem křižáckého státu. Tvrz velmistra nebyla dobytá během obléhání polsko-litevskými vojsky pod vedením krále Vladislava II. Jagella po bitvě u Grunwaldu v roce 1410. Během třináctileté války hrad koupil od námezdné posádky král Kazimír IV. Jagellonský, pak byl do roku 1772 jednou z rezidencí polských králů. Hrad byl poškozen během válek se Švédskem, dělení Polska, napoleonských válek.

Rekonstrukce zahájeny v roce 1817. Od r. 1877 byl hrad rekonstruován K. Steinbrechtem do jeho smrti v roce 1923, práce pak pokračovaly až do roku 1945, kdy byl silně poškozen Rudou armádou během bojů o město. Rekonstrukce probíhá dodnes. V 50. letech místo rekonstrukce Starého Města byly ruiny rozebrány a stavební materiál se vyvážel pravděpodobně do Varšavy, což mělo negativní vliv na turistický rozvoj města, které má pouze hrad, ale bez historické městské části. Obranná tvrz byla postavená v gotickém stylu, zaujímá plochu více než 250 000 m². Skládá se ze tří částí: Podzámčí, Středního Hradu a Vyššího Hradu. Je to největší gotická stavba na světě a současně také největší stavba z cihel na světě. 1. ledna 1961 bylo založeno hradní muzeum. Rozhodnutí o jeho vzniku uspořádal požár střech Středního Hradu, jež vypukl 7. září 1959. V roce 1997 byl hrad zapsán na seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Se zapadajícím sluncem pak přijíždíme do našeho posledního cíle tohoto putování Koszalinu. Stany stavíme na pozemku profesionálních hasičů na západním okraji města. Večer už zbývá čas tak na návštěvu blízkého obchodního centra, kde doplňujeme mináž. **Koszalin** (německy *Köslin*) je okresní město položené v Západopomořanském vojvodství, v severním Polsku. Městská práva získal v roce 1266, počet obyvatel je kolem 106 tisíc, leží při ústí řeky Dzierżecinki do jezera Jamno. Město je vzdáleno zhruba 10 km jižně od pobřeží Baltského moře a je položené na hlavní cestě spojující Gdaňsk a Štětín.

V pátek 9.7. jsme tedy plni suchozemského nadšení vyrazili k moři. Dnes jsme na to měli celý den, tak jsme volili trasu oklikou, abychom i trošku poznali Koszalin a okolí. Po prohlídce tohoto veskrze nehistorického města jsme si to nasměřovali na Góru Chełmskou, která se tyčí do výše 136m nad mořem a má na vrcholu 31,5m vysokou rozhlednu z roku 1888 a kapličku znovu vybudovanou 1990, která byla vysvěcena papežem Janem Pavlem II v červnu 1991. Je to pro Poláky poutní místo, které je častým cílem Koszalinců. Kolem je lesoparková úprava a v parku zbytky kostela z 13století. Odtud jsme jeli do Sianowa, kde jsme si pochutnali pod stíny stromů místního parku na kuřátku a chlazených lahvách a pokračovali dál asfaltkou přes Bielkowo, Gleznowo, Bukowo Morskie k moři do letoviska Dabki. Občerstvili se točeným pivíčkem, a v téhle chvíli se dovídám z mobilu, že jsem se právě stala babičkou. Na oslavu není čas, zahlédli jsme lesní asfaltku, která vypadala, že podél moře povede z Dabkowic do Lazů. Ale asfaltka končila u plotu rekreačního střediska a na dotaz, jak do Lazů a dál po pobřeží-tak jediné po pláži-což se nám s kolem 5km bořit se do písku moc nechtělo a tak jsme se vrátili do Dabki a odjeli zpět přes Bukowo Morskie, Iwecino do Sucha Koszalinaska, kde už frčíme k moři po asfaltce a z Osieki dokonce po asfaltové cyklostezce do Lazů. Z jedné strany je jezero Jamno a z druhé Baltu. Silnice je neustále lemována rekreačními a ubytovacími zařízeními, takže hranice jednotlivých pobřežních obcí není patrna. V Unieście konečně vjíždíme na pláž a zbytek dne už trávíme u moře. Se zapadajícím sluníčkem nastupujeme na zpáteční cestu cca 15-18km. Vede celá po cyklostezce, která vede dle příjezdové silnice č. 165 k mořskému pobřeží a podél státovky č. 11 až do Koszalinu. Zde trošku znejistíme, kudyže městem k hasičské stanici neb už je černočerná tma a my projíždíme poprvé stotisícovým městem, které vůbec neznáme, ale náš orientační smysl přeci jen zapracoval správně, takže ještě před 22hodinou jsme u stanu. V sobotu 10.7. v den odjezdu máme volno do 18 hodin, teplota šplhá přes třicítku, tak co nejrychleji k moři po místní cyklostezce do Mielna, popojíždíme pár kiláčků po pobřežní magistrále k plážím u letoviska Chlopy a užíváme moře začátkem července neobvykle teplého-19stupňů. Pak už jen vyrazit stejnou cestou zpět, odevzdat kola do přívěsu, dobalit a nastoupit do busu. Odjezd je stanoven na 21 hodin. Tentokrát to máme přes Štětín kousek do Německa, takže zpáteční cesta se zdá i je mnohem kratší (600km) po německých dálnicích. Nad ránem už jsme u Teplíc a v 6:45 vylézáme z busu na hasičské stanici číslo 7.

Celkové shrnutí:

Celkem jsem najela na kole 402km. Nejdelší denní trasa - 100km, byla ta u Baltu. Počasí nám veskrze přálo, léto, jak má být, dokonce párkrát byla teplota i přes 30 stupňů a déšť pouze jednou tři hodiny. Voda jezerní byla kolem 24 stupňů a Balt měl u pobřeží nebývalých 19-20 stupňů. Přivítání bylo všude přátelské, snad nejsrdečnější v rekreačním středisku varšavských hasičů v Kresku. Jídlo a pití též dobré a chutné, trochu nás někde překvapil zákaz požívání i málostupňového piva před obchodem, občerstvením, kde byly stolečky ke konzumaci. Zákaz požívání alkoholu na veřejnosti někde řeší majitelé šalamounsky: oplotí před prodejnu část pozemku, na plot dají reklamy na kolu, aby nebylo do prostoru příliš vidět; tak je dodržen zákon a zákazníci mohou v klidu popít svůj mok. Dovolená se vydařila, nikdo se nezranil a všichni se v pořádku vrátili.